

HENRY BATAILLE

Ξαφνικά πέθανε από συγκοπή στις 2 Μαρτίου ο μεγαλύτερος σύγχρονος γάλλος δραματογράφος: Henry Bataille. Γενήθηκε στα 1872, και τη ζωή του την πέρασε με τα γράμματα, και ιδιαίτερα με τη δραματική τέχνη, στην οποία αφιέρωσε όλη την περίοδο της γόνιμης δημιουργίας του. Από τα νειάτα του γνώρισε τη δόξα, κι από τα πρώτα δραματικά του έργα, ο Remy de Gourmont είχε μαντέψει τον μελλούμενο μεγάλο δραματικό, και το προμάντεμά του δε βγήκε γελασμένο.

Πέθανε, διορθώνοντας ένα καινούριο του έργο, κι ο θάνατός του βύθισε σε θλίψη όλο το γαλλικό κοινό, διανοούμενο ή όχι, γιατί ή Γαλλία χάνει με το Bataille, τον πιο αληθινά θεατρικό της συγγραφέα, που είχε την τέχνη να δίνει τη σκέψη με τη δράση τη δραματική, αποφεύγοντας έτσι την κουραστική απαρρίθμηση ιδεών που κάνουν το έργο περισσότερο για διάβασμα παρά για τη σκηνή. Πολλοί από τους κριτικούς εκφράζουν σήμερα τη βαθειά τους λύπη για τα τελευταία πικρόλογά τους, που είχαν περάσει κατάβαθα το συγγραφέα.

Το έργο του Bataille είναι αρκετά μεγάλο, και ο ίδιος είχε στο νου του την έκτελεση είκοσι νέων δραματικών έργων. Τα κυριότερα από τα δράματά του είναι τα «Maman Colibri», «La Marche Nuptiale», «La femme Nue», «La Vierge Folle», «L'Animateur», «L'Homme à la Rose», «La Tendresse» και τελευταία «La Possession». Τονομά του φιγουρά-

ριζε δοξασμένα στις επίσημότερες σκηνές του Παρισιού, που όλες τους σήμερα πενθοφορούνε.

Λυπούμαστε που μās λείπει ο καιρός για να επεκταθούμε στο έργο του, και δίνουμε σήμερα το απλό τουτο σημείωμα με την υπόσχεση να κάνουμε στο έρχόμενο μιάν έκτενέστερη ανάλυση του έργου του.

Γ. ΜΠ.

ΜΕ την ευκαιρία των γιορτών του Μολιέρου βγήκε ένα σημαντικό βιβλίο — από χρόνια και χρόνια έτοιμαζότανε — για την 'Ιστορία της Γαλλικής σκηνής: «Le Panthéon des Comédiens» [έκδοση Eug. Fasquelle]. Οι βιογραφίες, φροντισμένες με το κριτικό γούστο του Louis Régnaud, δίνουν πλούσια τ' ότι χρειάζεται για να παρακολουθήσουμε την εξέλιξη της θεατρικής τέχνης απ' την εποχή του Μολιέρου ως τον Κοκλνν τον προεβύτερο, που έχει γραμένο και τον πρόλογο του βιβλίου. Πρόλογος του Κοκλνν! 'Ελεύθερα βάζει όλα τα νεύρα της ξυπνάδας του για να χτυπήσει ύσους περιφρονούνε τάχα τους ήθοποιούς, επιμένοντας να βλέπουνε σ' αυτούς μοναχά φαντάσματα όλο φιλόδοξη άγνοια, κι όχι ενέργειες που με την εξωτερικήψη του πάθους τους μοιραία επιδράσανε κάθε ψυχή, και που πολλές φορές γελώντας, όπως θάλεγε ο Dominique, στρώσανε τα ήθη του κοινού. Περίπου 1·0 πορτραίτα παρουσιάζουνε τους επίσημότερους ήθοποιούς στους πιο γνωστούς ρόλους, προσθέτοντας έτσι ακόμα ένα ενδιαφέροντα χαρακτήρα στην καλλιτεχνική παρουσίαση της έκδοσης.

ΑΤΤΕΣ τις μέρες δώθηκε στο θέατρο της Potinière η πρώτη του τελευταίου έργου του Alfred Savoir «Banco!» 'Η επιτυχία του μεγάλη, κ' έχει ιδιαίτερη σημασία γιατί δείχνει πώς ο Savoir αρχίζει πια να παρατῆ την τεχνική των «Trois couverts», πού είχαν αναστατώσει στον καιρό τους τόσο τὸν κριτικὸ ὅσο καὶ νοικοκύριο κόσμος, γιὰ νὰ ἀφιερῶθαι στις γνωστὲς σκηνογραφίες τῆς Comédie, δίνοντάς τες ὅμως ὅλη τὴν πρωτότυπη αὐθεντία τοῦ τάλαντου του. Γιὰ τὴ σκηνὴ ἔχει κάποιους δικούς του τρόπους, μιὰ ψυχολογικὴ ἐπιμέλεια πού φωνάζει κάτω ἀπ' τὴν ὑποταγὴ τοῦ στῆν ὄρεξη τοῦ κοινού, μιὰ ξεχωριστὴ φλόγα στὴν κάθε ἐπιτυχημένη λεπτομέρεια, πού δύσκολα τὴ βρίσκουμε στους ἄλλους ἀρχηγούς τῆς σημερινῆς θεατρικῆς παραγωγῆς. Τὸ «Banco!» στεριώνει τὸ πρῶτο του βῆμα πρὸς τὴ φήμη, πού ἀπὸ περίσιν ἔρχισε νὰ τὴν ἐρωτοτροπεῖ μὲ τις μεγάλες εἰσπραξίες τοῦ ἔργου του: «Huitième femme de Barbe-Bleue.»

* * *

'Η «Muse Française», πού εἶτανε μιὰ ἀπλὴ ομάδα καλλιτεχνῶν, θὰ μεταβληθεῖ σὲ λίγο σὲ περιοδικὸ ἀφιερῶμένο στὴν ποίηση εἰδικὰ (δημοσιεύσεις ποιημάτων, μελέτες γιὰ τὴν ποίηση γενικὰ καὶ ξεχωρὰ γιὰ τὰ ἔργα τῶν κορυφαίων ποιητῶν). Οἱ συνεργάτες τοῦ καινούριου αὐτοῦ περιοδικοῦ δηλώνουνε ὅτι: «Θέλουνε ν' ἀποφύγουνε τόσο τὴ ρομαντικὴ παραφορὰ ὅσο καὶ τὸν ἀνούσιο ψευτοκλασικισμό». 'Ο κατάλογος τῶν ὀνομάτων τους ἄλλως τε φανερώνει πὸς ἀνήκουνε στις πιὸ διάφορες τεχνικὲς, καὶ μᾶς κάμει μοναχὰ νὰ ρωτιοῦμαστε πὸς τὸν βρίσκουνε τὸν τόσο ἐνθουσιασμό, πού βλέπουμε οὐ μερικὰ μέρη τῆς δῆλωσῆς τους, γιὰ τὴν ποίηση τοῦ Οὐγκό.

* * *

'Ο Henry Bernstein ξαναπῆρε τὴ διεύθυνση τοῦ Gymnase. Μπορεῖ δίκαια νὰ πεῖ κανένας πὸς τὸ ὠραιότερό του ἔργο εἶναι πού, ἀπ' τὴν πρώτη μέρα, τοιχοκόλλησε στὸ θέατρό του τ' ὄνομα τὸ ἐνδοξότερο κ' εὐγενικότερο τῆς γαλλικῆς δραματικῆς τέχνης: τοῦ François de Curel. Πλούσιο εἶναι τὸ δραματολόγιο τοῦ de Curel, καὶ ὁ Bernstein διάλεξε τὸ «L'Amé en folie» γιὰ νὰ ἐγκαινιάσει τὸ θέατρό του. Δὲ λησμονήθηκε ἡ θριαμβευτικὴ ἐπιτυχία αὐτοῦ τοῦ ἔργου, στὸ Théâtre des Arts, πᾶνε τώρα δύο χρόνια καὶ μερικοὶ μῆνες. 'Η πρώτη του δῆθηκε στὸ τέλος τοῦ 1919. Παίχθηκε 130 φορές συνεχικά, καὶ θὰ ἔξακολουθοῦσε ἀκόμα ἂν ἔνα ἀρθρο τῆς ἐταιρείας τῶν δραματικῶν συγγραφέων — πού ὁ de Curel εἶτανε ἐπίτιμος πρόεδρος τῆς — δὲν περιωριζε σὲ 50 μόνο φορές τὸ δικαίωμα παραστάσεων κάθε ἔργου τῶν μελῶν τῆς. Ὅταν, μετὰ τὸν πόλεμο, ἰδρῦθηκε αὐτὴ ἡ ἐταιρεία ὁ de Curel

τῆς ἔφερε τρία ἔργα του: «L'Amé en folie», «La Comédie du genie» καὶ «L'ivresse du sage». 'Η ἐταιρεία τῶν συγγραφέων ἔπαιξε τὰ δύο πρῶτα ἔργα, καὶ θ' ἀνέβαζε καὶ τὸ τρίτο ἂν ὕστερα ἀπὸ τὰ ἐμπόδια, πού ἦντο, καὶ τις τόσες ἀποτυχίες δὲν ἀναγκαζότανε νὰ διαλυθεῖ. 'Η Comédie-Française ἀνάλαβε ἔτσι νὰ δημιουργήσῃ στὴ σκηνὴ τῆς τὸ «L'ivresse du sage». Σ' ἓνα δημοσιεγράφο, πού τοῦ ρώτηξε τελευταία, τί σκέφτεται γιὰ τις κριτικὲς τοῦ «L'Amé en folie» ἀπάντησε ὁ de Curel: «'Η εὐγένεια τῶν κριτικῶν κ' ἡ ἐκπληξὴ τους μὲ συγκίνησε ἀληθινὰ. Τώρα βέβαια μέσα στὴν τόση εὐγένεια κάμανε καὶ μερικὰ λάθη. Ἐπειδὴ εἶδανε τὸ ἀγροτικὸ κάδρο τοῦ ἔργου μου φανήκανε δισταχτικοὶ γιὰ τις φιλοσοφικὲς τὸν ἰδέες. Ὅσοι κ' ἐμένα τὸν ἴδιο μὲ παρεξηγήσανε νομίζοντάς με ἀποστολο τῶν θεωριῶν τοῦ Λαφρόν. Μὰ πόσα χρόνια πᾶνε πού ὁλος ὁ κόσμος τις παραδέχτηκε πια αὐτὲς τις θεωρίες. Ἐγὼ ἀπλοῦστατα θέλησα νὰ ζητάσω ποιὲς μπορούσανε νὰ εἶναι οἱ συνέπειες τους μέσα στὸ ἐρωτικὸ στοιχεῖο.»

* * *

ΘΑ διαβασθεῖ πολὺ στὴν Conferencia ἢ διάλεξη, πού ἔκαμε στις 12 τοῦ Φλεβάρη ὁ Maurice Donnay στὸ Université des Annales. Ὁ εὐγλωττος ἀκαδημαϊκὸς πῆρε γιὰ θέμα: «L'Amour dans Homère», καὶ τὸ πραγματεύτηκε μ' ὅλη τὴ βαθειὰ του γνώση καὶ τὴν ἀγάπη, πού ἔχει γιὰ τὴν ἀρχαία μας ἐποχὴ. Ξαναξουνάναψε θαυμαστὰ ἡ ἐκκινητικὴ του παρατηρητικότητά τις μεγάλες γυναίκες φυσιογνωμίες, πού ὅσο καὶ νὰ μὴ πάφανε νὰ τις περιγράφουνε οἱ διάφοροι συγγραφεῖς, πάντοτε ἔξακολουθοῦμε νὰ τις ξαίρουμε τόσο ὅσο καὶ νὰ τις ἀγνοοῦμε. Ἰδιαίτερα, ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο χαρακτήρισε φωτεινὰ τὴ δύναμη τῆς Ἐλένης καὶ τῆς Πηνελόπης τὴ σοφὴ συμπεριφορὰ προνοκάλει ἐνθουσιασμό στὸ ἐκλεκτὸ του ἀκροατήριον.

* * *

'Ο Francis de Croisset ἔβγαλε τελευταία τὸν IV τόμο του, πού περιλαμβάνει «Le raon», «Le je ne sais quoi», καὶ «Tout est bien». Ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς τρυφερῆς του τέχνης, δίνοντας στὸ κοινὸ τυπωμένα τὰ τρία του αὐτὰ ἔργα ψευτίζει τὴν ἰδέα πού ἔχουνε οἱ πολλοὶ ὅτι τὰ θεατρικὰ δημιουργήματα εἶναι προορισμένα μόνο νὰ παίζονται καὶ ὄχι γιὰ νὰ διαβάζονται. Τὰ ἔργα του τώρα ἀποχοῦνε ἓνα ἀλάκαιο κόσμος ἀφοσιωμένων ἀναγνωστῶν, πού πιθανὸ νὰ εἶναι σημαντικότεροι ἀπ' ὅσους τὰ χειρουργοῦσαν ἀπάνω στὴ σκηνὴ. Ξαίρουνε οἱ ἀναγνώστες μέσα στὴν ἡσυχία τοῦ γραφείου ἢ τοῦ σαλονιοῦ τους νὰ διακρίνουνε τὴ σημασία τῆς τέχνης τοῦ de Croisset, πού τόντις ἀριστοκρατικὰ ξεφεύγει ἀπ' τὴν κοινοτροπία τῶν τόσων ἄλλων παρασκηματικῶν νεόπλουτων.

* * *